

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL
FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

7. april 2014

Forslag til Rådets afgørelse om Den Europæiske Unions holdning til ændringsforslag til kodeksen i Konventionen om Søfarendes Arbejdsforhold (Maritime Labour Convention, MLC)

Dette notat oversendes også til Folketingets Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalg.

Resumé

Med sit forslag til rådsafgørelse lægger Kommissionen op til en fælles EU-holdning til to ændringsforslag til Konventionen om Søfarendes Arbejdsforhold (MLC), som medlemslandene i FN's Internationale Arbejdsorganisation (ILO) skal tage stilling til i 2014. Ændringsforslagene vedrører efterladte søfarende og økonomisk kompensation til søfarende ved død eller langvarig invaliditet som følge af arbejdsskade, sygdom eller fare. Med forslaget til rådsafgørelse vil EU-landene støtte vedtagelsen af de to ændringsforslag ved Arbejdskonferencen i ILO i maj-juni 2014. Danmark kan støtte forslaget.

1. Baggrund

Kommissionen har den 13. marts 2014 fremsat forslag til rådsafgørelse om den holdning, der skal indtages på Den Europæiske Unions vegne på den Internationale Arbejdsorganisations generalkonferences 103. møde til ændringer af kodeksen i konventionen om søfarendes arbejdsforhold (KOM(2014) 161 endelig). Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 153 og artikel 218, stk. 9.

De to ændringsforslag til MLC er udarbejdet i et samarbejde mellem arbejdsgivere og arbejdstagere på internationalt plan. Ændringsforslagene drejer sig om efterladte søfarende og økonomisk kompensation ved søfarendes død eller langvarigeinvaliditet.

Ændringsforslag nr. 1 om efterladte søfarende vedrører tilfælde, hvor en skibsbreder ikke kan dække udgifterne til søfarendes hjemrejse, eller hvor en skibsbreder har efterladt søfarende tilbage på et skib uden at opfylde sine grundlæggende forpligtelser over for de søfarende, der er om bord, f.eks. ved at undlade at stille mad eller drikkevarer til rådighed, sørge for deres hjemrejse eller betale løn.

Ændringsforslaget medfører, at der fastsættes en række krav til at oprette et finansielt sikkerhedssystem, der skal dække eventuelle lønudeståender, udgifter til hotelophold og hjemsendelse m.v. for søfarende, der efterlades om bord på et skib. Det finansielle sikkerhedssystem kan oprettes på forskellige måder, herunder som social sikring, en fond eller en forsikring eller lignende.

Ændringsforslag nr. 2 handler om økonomisk kompensation ved søfarendes død eller langvarigeinvaliditet som følge af enarbejdsskade, sygdom eller fare.

Ændringsforslaget medfører, at der indføres minimumsbeskyttelse for at sikre den økonomiske kompensation for krav, der følger af ansættelsen i forbindelse med en arbejdsskade, sygdom eller fare. Det medfører bl.a., at man som søfarende har krav på fuld og hel betaling af kompensationen, f.eks. for en arbejdsskade, og ikke skal acceptere at modtage en betaling, der er mindre end den, som den søfarende har ret til.

Der vil som følge af begge ændringsforslag blive stillet krav om, at der om bord på skibene skal opslås dokumentation for, at der er oprettet et finansielt sikkerhedssystem til hjemsendelse af søfarende og er dækning for krav på økonomisk kompensation ved død eller langvarig invaliditet.

De to ændringsforslag til MLC vedrører ifølge Kommissionen de emner, der er behandlet i Rådets direktiv 2009/13/EF af 16. februar 2009 om iværksættelse af aftalen mellem den europæiske rederiforening (European Community Shipowners' Associations (ECSA)) og den europæiske transportarbejderes forening (European Transport Workers' Federation (ETF)) om MLC (MLC-direktivet). Direktivet implementerer størstedelen af minimumsrettighederne i MLC som EU-ret.

Kommissionen vurderer, at ændringsforslagene til MLC vil medføre, at aftalen mellem ECSA og EFT som iværksat ved MLC-direktivet skal gennemgås med henblik på en revidering af aftalen for at få tilføjet ændringerne til MLC i aftalen.

De to ændringsforslag til MLC har betydning for en række direktiver, hvorefter ændringsforslagene skal håndhæves. Det gælder særligt havnestatskontroldirektivet og flagstatsdirektivet. Ændringsforslagene til MLC vil dog efter Kommissionens opfattelse ikke medføre ændringer til de nævnte direktiver, da håndhævelsen af ændringsforslagene falder inden for rammerne af de gældende direktiver.

Endvidere kan det socialpolitiske område blive berørt af de to ændringsforslag til MLC, idet der med Rådets direktiv 89/391/EØF er indført generelle principper for forebyggelse af erhvervsbetingede risici og beskyttelse af sikkerhed og sundhed for arbejdstagere, ligesom visse direktiver

om koordination af regler om social sikring samt retsligt samarbejde kan blive berørt.

Ændringsforslagene skal behandles på mødet i Den Særlige MLC-trepartskomité den 7.-11. april 2014. Dette er komitéens første møde efter MLC's ikrafttræden den 20. august 2013. Hvis ændringsforslagene vedtages af Den Særlige MLC-trepartskomité, skal de derefter forelægges og behandles af Arbejdskonferencen den 28. maj-12. juni 2014 (generalkonferencens 103. møde).

Accepteres ændringsforslagene på Arbejdskonferencen, meddeler ILO dette til de ratificerende lande, herunder Danmark, med angivelse af en periode på mindst ét år og højst to år for de ratificerende lande til at erklære sig enige eller uenige i ændringsforslagene. Danmark bliver bundet af ændringsforslagene seks måneder derefter.

Danmark kan dog meddele ILO, at vi kun vil være bundet af ændringsforslagene efter en udtrykkelig meddelelse omaccept af ændringsforslagene, og at ændringsforslagene ikke vil blive implementeret i en angiven periode.

Under henvisning til TEUF artikel 218, stk. 9, finder Kommissionen, at Rådet skal vedtage en fælleseuropæisk holdning til ændringsforslagene, således at medlemslandene indtager en samlet holdning ved Arbejdskonferencen.

2. Formål og indhold

Kommissionen anfører, at formålet med forslaget er at klarlægge EU's holdning til ændringsforslagene til forskrifterne og kodeksen i MLC.

Med forslaget lægger Kommissionen op til en fælleseuropæisk holdning til de to ændringsforslag til MLC, der er nærmere beskrevet ovenfor, når de forventes at blive behandlet på den årlige Arbejdskonference i FN's Internationale Arbejdsorganisation (ILO) i maj-juni 2014.

Fra Kommissionens side lægges der op til, at EU skal støtte de to ændringsforslag til MLC. Kommissionen konstaterer således, at der ikke synes at være modstrid mellem de principper om bedre beskyttelse af søfarende, som ændringsforslagene behandler, og de principper, som er behandlet i gældende EU-direktiver.

Kommissionen bemærker, at ændringsforslagene til MLC sandsynligvis ikke vil blive væsentligt ændret i forbindelse med behandlingen af ændringsforslagene på Arbejdskonferencen. Imidlertid bør der ifølge Kommissionen være mulighed for en vis grad af fleksibilitet for medlemslandene, hvorfor forslaget også lægger op til, at medlemslandene inden for

rammerne af rådsafgørelsen kan acceptere ikke-væsentlige ændringer af ændringsforslagene til MLC.

3. Europa-Parlamentets holdning

Det er på nuværende tidspunkt ikke fastlagt, hvilket udvalg i Europa-Parlamentet som vil få ansvar for at behandle sagen. Der er endvidere ikke fastlagt datoer for forslaget's behandling.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at forslaget vedrører en række direktiver, herunder som nævnt særligt MLC-direktivet.

Kommissionen finder, at et EU-initiativ vil kunne sikre en fælles holdning blandt alle medlemslandene, og at initiativet skal tages af EU som følge af den til EU tildelte kompetence på områderne, der dækker de to ændringsforslag til MLC – socialpolitik, transport og koordination af regler om social sikring.

På dette grundlag vurderes det, at nærheds- og proportionalitetsprincippet er overholdt.

5. Gældende dansk ret

Danmark ratificerede MLC i 2011. Forud for ratifikationen var den danske lovgivning blevet tilpasset MLC's bestemmelser.

Der er sidenhen blevet indført regler om efterladte søfarende, der også i lyset af de generelle danske regler om beskyttelse af lønmodtagerne i tilfælde af konkurs går videre end MLC, hvorfor store dele af ændringsforslag nr. 1 er en del af gældende dansk ret.

Ændringsforslag nr. 2 er på tilsvarende vis dækket af generelle danske regler om arbejdsskade-forsikring samt om sygedagpenge til søfarende.

Ændringsforslagene kan medføre ændringer af dansk lovgivning på såvel Erhvervs- og Vækstministeriets område (ændringsforslag nr. 1) samt på Beskæftigelsesministeriets område (ændringsforslag nr. 2).

6. Høring

Forslaget er sendt i høring i EU-specialudvalget for skibsfartspolitiske spørgsmål samt EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold den 14. marts 2014 med frist for bemærkninger den 20. marts 2014.

Der er modtaget følgende tilkendegivelser fra høringsparterne:

Dansk Erhverv, CO-Søfart, Finanssektorens Arbejdsgiverforening og Danmarks Rederiforening har oplyst, at de ikke har bemærkninger til forslaget.

Fælles Fagligt Forbund (3F) og Maskinmestrenes Forening støtter forslaget.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget har i sig selv hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget forventes ikke i sig selv at have samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget forventes ikke i sig selv at have administrative konsekvenser for erhvervslivet.

10. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forhandlingerne om forslaget er ikke påbegyndt i Rådet endnu, og øvrige landes synspunkter til forslaget er ikke kendt.

11. Regeringens foreløbige generelle holdning

Generelt støtter regeringen forslag, der sikrer bedre forhold for og beskyttelse af søfarendes arbejdsmarkedsrettigheder og -vilkår. Dette bør stå højt på dagsordenen i EU.

Regeringen er generelt positivt indstillet over for forslaget til rådsafgørelse.

Regeringen vil dog arbejde for en større fleksibilitet i forhold til EU-medlemslandenes mandat til at kunne acceptere ændringer af MLC-ændringsforslagene, hvis dette bliver relevant i forbindelse med forhandlingerne i ILO.

Regeringen vil samtidig arbejde for, at det præciseres, at rådsafgørelsen ikke får betydning for kompetencefordelingen mellem EU og medlemslandene i forhold til de enkelte elementer i MLC.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.